

גיליון הורים פרשת קרח

שלום להורים היקרים,

פרשתנו נפתחת במחלוקת קורח ועדתו ועונשם, תלונת עם ישראל על משה ואהרן, המגיפה והקטורת שהבדילה בין החיים למתים, המטה הפורח לבחירת הכהונה, משמרות הקודש ושכר הכהנים והלוויים.

שואל רש"י: "וקרח שפיקח היה, מה ראה לשטות הזו?" משיב רש"י: אלא עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, שנאמר: "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו" (תהלים צט ו). אמר: בשבילו אני נמלט. וכ"ד משמרות עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש. אמר: אפשר הגדולה הזו עתידה לעמוד ממני - ואני אובד?! לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט - "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש", טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו היו עושין תשובה ומשה היה רואה יפה (תנחומא ה).

ומדוע נאמר במסכת אבות(ה,יז) "... איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו" ולא נאמר "זו מחלוקת קרח ומשה" אלא שכוונתם של קרח ועדתו לא היתה לשם שמים אלא שגם בינם לבין עצמם היו חילוקי דעות על הכבוד שחיפשו לעצמם אלא שהם התאחדו לחלוק על משה.

- לקראת השבת מצורפים ארבעה סיפורים
- סיפור א' – אוצרותיו של קורח
- סיפור ב' - מסירת דין לשמים
- סיפור ג' – ההבדל בין אשת און בן פלת לאשת קורח
- סיפור ד' - לשקר של קורח אין רגלים

סיפור א' לשולחן שבת

במדרש (במדבר רבה י"ח) מסופר כי קורח היה ממונה על אוצרותיו של פרעה מלך מצרים ומשם נטל את כל עושרו הרב, ודרשו חז"ל על קורח את הפסוק (ירמיהו י"ז) "עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל". ויש להבין מדוע חז"ל אומרים עליו שלא עשה כמשפט, והלא קורח אסף את עשרו מפרעה ומביתו ואם כן מה פשעו ומה חטאתו? (אתר dvar-tora)

הדבר יבואר עפ"י משל: ליהודי אחד היה בית מזיגה שם נהגו כל האיכרים הגויים לסיים את יום עבודתם בכוסית משקה חריף. פעם אחת ביום השוק התאספו ובאו אל בית המזיגה הרבה איכרים וביקשו לשותות. מזג להם בעת הבית יי"ש ביד נדיבה, כוסית רדפה כוסית ובקבוק גרר בקבוק, ועד מהרה הפכו הללו לשיכורים. לפתע הבחין בעל הבית בגנב השולח ידו אל צרורותיהם של השיכורים ומבקש לקחת מהם את ממונם. התנפל בעל הבית על הגנב, תפסו בדש בגדו והוציאו מבית המזיגה בכח. תמה הגנב: מדוע אתה מתנפל עלי? והרי לא נטלתי ממך דבר. השיב לו בעל בית המזיגה: שוטה שכמותך, אם אתה גונב מהם אתה גם גונב ממני, שהרי אם לא יהיה בכליהם כסף איך ישלמו לי על כל מה ששתו והשתכרו?

כן הוא הנמשל: כאשר נטל קורח את ממונו של פרעה נמצא נוטל בעקיפין את ממונם של ישראל, שהרי הקב"ה הבטיח להם "ויצאו ברכוש גדול" ואם כן מה שנטל קורח מפרעה גרע לבני ישראל מביזת מצרים. משלי המגיד מדובנא

סיפור ב' לשולחן שבת

כשעדת קורח מרדה במשה רבינו ויצאה נגד שליחותו, מסר משה רבינו את דינו לשמים וממרום הוכחה צדקתו. כך גם במעשה שלפנינו:

הגאון הקדוש רבי ניסים ביתאן זצ"ל מג'רא היה יושב על התורה ועל העבודה, ולפרנסתו היה קונה צמר ונותן לערבי אחד לארוג ממנו טליתות. הערבי היה מביא לרב את האריגים והרב היה מוכרם ומתפרנס בדחקות, ובלבד שיוכל להמשיך ולעסוק בתורה הקדושה בקדושה ובטהרה. באו ואמרו לרב: "דע לך, שהערבי מרמה אותך. הוא גונב ממך צמר, ומוכרו. אינו משתמש בכולו לאריגת הטליתות!". אבל הרב מיאן להטות אוזן לדיבה, והאמין לערבי שאינו מועל באימון ואינו שולח יד. ברם, הרינונים לא פסקו. דורשי טובתו של הרב באו והעידו שהערבי מוכר מן הצמר והביאו שמות הקונים, מועדים ומחירים. ניכרים היו דברי אמת. קרא הרב לערבי, שהכחיש את הדברים מכל וכל, נשבע בכל הקדוש לו וזעק חסם על החשד בכשרים והטלת הרבב. אמר לו הרב: "אף אני לא האמנתי למציאי הדיבה - וגם כעת אני מושכנע בדעתך. לפיכך, לא אחדל לסחור עימך". נהרו פניו של הערבי... "אבל", הוסיף הרב ואמר, "מכיון שנשבעת באלוקים, אף אני אמסור לפניו את דיני. אם אומנם מעלת בצמר ומכרת ממנו, יענישוך כרשתך. ואם שקר ענו בך, לא יקרך כלום. מן השמים יוכיחו הצדק עם מי". לא עברו שלושה ימים, והערבי מת מיתה חטופה. נרעשו הכל, הקונים באו והודו שקנו סחורה גנובה, הוברר שהערבי מעל ושם שמים התקדש בקרב יהודים ונוכרים כאחד (מעייני השבוע)

סיפור ג' לשולחן שבת

המדרש מתאר את ההבדל בין אישתו של קורח לבין אישתו של און בן פלת עפ"י הפסוק במשלי (יד, א) "חַכְמוֹת נְשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאַנְלֹת פִּינְדִיָּה תִהְרָסְנוּ" (סנהדרין קי). אשתו של קרח אמרה לו: ראה מה עשה משה, הוא עצמו נהיה למלך ולקח את שרביט המלוכה שזה התואר הכי גבוה "ויהי בישורון מלך". לאחיו אהרן נתן מינוי של כהן גדול הלבישו בשמונה בגדי כהונה העשויים מתכלת וזהב והושיבו ככלה באהל מועד. לבני אחיו מינה סגני כהונה. כשאדם הביא תרומה, אמר משה התרומה תהיה לכהן שהוא אהרן אחיו. כשהביא אדם מעשר ראשון שזה מיועד לכם הלויים ואתם מקבלים, אמר משה ללויים תנו עשירית ממה שקבלתם לכהן כדין תרומת מעשר שהלוי צריך להפריש מזה עשרה אחוז ולתת לכהן. לוקחים לעצמם את כל הקופה. ועוד - שגזז שערתיתכם בשעת חנוכת המזבח, כמו שנאמר: "והעבירו תער על כל בשרם" (ח ז). והוא מלגלג עליכם כאילו אתם שוטים חסרי דעה ואינכם נחשבים בעיניו מאומה. עיניו נתן בשעריכם כדי שלא תהיו יפים כמותו ולכן קירח אתכם.

אמר רב: און בן פלת - אשתו הצילתו. אמרה לו: מה יצא לך מהמחלוקת, אם ינצח משה מכל מקום אתה תלמיד, ואם ינצח קרח אתה תלמיד, מה לך בשררה זו, הרי אתה רק סגן ותשאר בעמדתך א"כ למה לך להכניס את ראשך במחלוקת זו? אי לכך אני מציעה לך שתשאר מחוץ לעניינים עד שהמחלוקת תשקע. ומי שינצח במערכה אתה תהיה סגנו. שאם תביע עמדה עם צד אחד, אם הוא לא יזכה במערכה אתה תמצא את עצמך מחוץ למשרה הנכבדה שלך. ראה בעיני שכלו והבין שהצדק עם אשתו. אמר לה: מה אעשה, אני הייתי עמהם בעצה ונשבעתי להם שאם יקראוני אלך עמהם, אני מראשי המהפכה ונשבעתי להם אמונים וכיצד יכול אני לסגת ולהפך אמונים? אמרה לו אשתו: אני יודעת שכל העדה כולם קדושים וצנועים, דכתיב: "כי כל העדה פלם קדשים" (טז ג). ולא יכנסו אלי אם אני פרועת שיער, בגלל מעלתם זו יש לי דרך כיצד להוציא אותך מתוך החבורה הזו מבלי שהם יוכלו לבוא אליך בטענות. השקתה אותו יין לרויה עד שהשתכר והשכיבה אותו לישון בפנים בתוך הבית. ישבה על פתח הבית וסתרה את שערת ראשה, כל מי שבא לקרוא לאון רואה את ראשה פרוע וחוזר לדרכו מכיון שראה שאין אשתו שומרת על דת ישראל. בנתיים עד שאון התעורר משכרותו נבלעו קרח ועדתו באדמה אשר פצתה את פיה, עליה נאמר הפסוק: "חכמת נשים בנתה ביתה" (סנהדרין קט).

סיפור ד' לשולחן שבת

לשקר של קורח אין רגלים

"ובמושב לצים לא ישב" (תהלים א א) - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס את כל הקהל, שנאמר: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (טז יט). אמר להם: אלמנה אחת היתה בשכונתי ועמה שתי נערות יתומות, והיתה לה שדה אחת. באה לחרוש, אמר לה משה: "לא תחרש בשור ובחמר יחדו" (דברים כב י). באה לזרוע, אמר לה משה: "שדך לא תזרע כלאים" (ויקרא יט יט). באה לקצור ולעשות ערימה, אמר לה: הניחי לקט שכחה ופאה. באה לעשות גורן, אמר לה: תני תרומה ותרומת מעשר, מעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני. הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה? מכרה את השדה ולקחה שתי כבשות ללבוש מגיזותיהן ולהנות מפירותיהן. כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה: תני לי את הבכורות, שכך אמר הקב"ה: "כל הבכור אשר יולד

המלמד

מתכוננים לפרשה

גיליון להורים

פרשת קרוז

www.Parashatshavua.com

בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך (דברים טו יט). הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. הגיע זמן גיזה וגזזה אותן, אמר לה: תני לי את ראשית הגז, שכן אמר לי הקב"ה: **"וראשית גז צאנך תתן לו"** (דברים יח ד). אמרה: אין לי כח לעמוד בפני האיש הזה, אלא הרי אני שוחטת אותן ואוכלת אותן. כיון ששחטה אותן, בא אהרן ואמר לה: תני לי הזרוע והלחיים והקבה, אמרה לו: אף על פי ששחטתי אותן לא נצלת מידך? הרי הן עלי חרם! אמר לה: אם כן, תני לי הכל, שכך נאמר: **"כל חרם בישראל לך יהיה"** (יה יד). נטל אותן והלך לו, והניחה בוכה היא ושתי בנותיה. האם הגון לעשות כן לאלמנה ואומללה ועלובה? כל כך הם עושים ותולים עצמם בקדוש ברוך הוא. מכאן שהיה קרח ליצן (מדרש שוחר טוב מזמור א).

והרי עדיין לא נצטוו ישראל על מצוות התלויות בארץ, כגון תרומות ומעשרות אלא עד לאחר כניסתן לארץ, ורק לאחר ארבע עשרה שנה שיהושע כבש וחילק את הארץ התחייבו במצוות התלויות בארץ. והרי הם היו במדבר ומהיכן קיבלה האלמנה שדה ונתחייבה בכל המצוות הללו?! אלא ודאי בדא אותן קרח מליבו ומרעה אל רעה יצא להופיע בפני הקהל בדברי רהב וליצנות נגד משה ואהרן מנהיגי העם וכך כל אדם שמחפש תואנה נגד ה' ושליחיו.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

מחלוקת קורח ועדתו

במדרש תנחומא מסופר: "ויקח קרח. לקח טליתו והלך לטל עצה מאשתו. בשעה שאמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם" מיד עשה משה כן לקרח (לגלח את כל שערות גופו גם את הראש והפנים). התחיל (קרח) לחזר על כל ישראל, לא היו מקיפין אותו. אמרו לו: מי עשה בך כן. אמר להם: משה עשה בי כן, ולא עוד אלא נטלני בידי ורגלי והיו מניפין אותי ואומרים לי, הרי אתה טהור. והביא את אהרן אחיו וקשטו ככלה והושיבו באהל מועד. מיד התחילו שונאי משה להתנרות בו את ישראל, ואמרו, משה מלך, ואהרן אחיו כהן גדול, ובני אהרן סגני כהנה. תרומה לכהן, מעשר ראשון לכהן, עשרים וארבע מתנות לכהן. מיד, ויקהלו על משה ועל אהרן וגו'.

ובמדרש רבה נכתב: "ויקח קרח, מה כתיב למעלה מן הענין (בפרשה הקודמת) "ועשו להם ציצית", קפץ קרח ואמר למשה טלית שכלה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו חייבת בציצית. אמר לו קרח טלית שכלה תכלת אין פוטרת עצמה, ארבעה חוטין פוטרות אותה. בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה, אמר לו חייב במזוזה, אמר לו, כל התורה בלה מאתים ושבעים וחמש פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית, אמר לו דברים אלו לא נצטוו עליהן, ומלבד אותה בודאן"

פרשת קרח מתחילה עם ניסיונו של קרח לבצע "הפיכה"

- מה גרם לקרח לחלוק על משה רבינו? (רש"י טז, א) ומה ראה קרח לחלוק עם משה, (ח) נתקנא על נשיאותו (ט) של אליעזר בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר ובני קהת וגו' (שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני בני גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני, שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.
- למה נסמך מחלוקת קרח לפרשת ציצית? (בעל הטורים טז, א) סמך מחלוקת לפרשת ציצית שעל ענין ציצית חלק על משה:
- למה התורה לא הזכירה "בן יצהר בן קהת בן לוי בן יעקב" ונכתב רק "בן יצהר בן קהת בן לוי", ולא עד יעקב אבינו? (רש"י טז, א) ולא הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו (ד) שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר ובקהלם אל תחד כבודי (בראשית מט, ו), והיכן נזכר שמו (ה) על קרח, בהתיחס על הדוכן בדברי הימים, שנאמר בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל (דברי הימים א, כ כב-כג. תנחומא ד):
- למה "דתן ואבירם" השתתפו עם קרח במחלוקתו, ומה לומדים מכך? (רש"י טז, א) בשביל שהיה שבת ראובן שרוי בחנייתם תימנה, (ו) שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, (ז) אוי לרשע אוי לשכנו.
- אל המחלוקת הצטרפו עוד מאתים חמישים אנשים. מה היה מעמדם? (טז, א) נשיאי העדה, קריאי מועד אנשי שם
- מה הפירוש "אנשי שם" ומה נרמז בזה? (בעל הטורים טז, ב) בחכמה ובעושר ונתחייבו כדור המבול אשר מעולם אנשי השם:
- כתוב בפס' "ויקהלו על משה ואהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים" וכו', למה התכוונו באמרם "רב לכם"? (רש"י טז, ג) הרבה יותר מדאי לקחתם (מ) לעצמכם גדולה:
- למה התכוונו קרח ועדתו באמרם "כל העדה כלם קדשים"? (רש"י טז, ג) כולם שמעו (נ) דברים בסיני מפני הגבורה (תנחומא ד):
- על מה "התרעמו" קרח ועדתו (על משה ואהרן אחיו) באמרם "ומדוע תתנשא על קהל ה'?" (רש"י טז, ג) אם לקחת אתה מלכות, לא היה לך לברר לאחיד כהונה, (ס) לא אתם לבדכם שמעתם בסיני (ע) אנכי ה' אלהיך, כל העדה שמעו
- כתוב בפס' "וישמע משה ויפל על פניו" למה משה נופל על פניו, ולמה הדבר דומה? (רש"י טז, ד) מפני המחלוקת, (פ) שכבר זה בידם סרוחן רביעי, (צ) חטאו בעגל ויחל משה (שמות לב, יא), במתאוננים ויתפלל משה (במדבר יא, ב), במרגלים ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים (שם יד, יג), במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרה על אביו ופייס עליו אוהבו, פעם ושתיים ושלש, כשסרה רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא, אמר עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל עוד ממני (תנחומא ד. במ"ד יח, ו):
- כתוב בפס' על משה "וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו", באיזה טענה משה דוחה את קרח ועדתו "עד הבקר" ולמה משה עושה זאת? (רש"י טז, ה) עתה (ק) עת שכרות הוא לנו ולא נכון להראות לפניו, והוא היה מתכוין לדחותם שמא יחזרו בהם (במ"ד ז) שם

12. מהם ה"מחנות"? (רש"י טז,ו) כלים שחותרים בהם גחלים, ויש להם בית יד?
13. מה אומר משה רבינו לקרח? (טז,חיא) הקב"ה זיכה אותך כלוי לעבוד במשכן יחד עם כל שבט לוי וכעת אתה מבקש גם כהונה במקום אהרון?
14. מדוע קרח טעה ולא שמע לאזהרת משה שכולם אוברים ורק מי שיבחר בו ה' יצא חי? (רש"י טז,ז) ... וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, (ת) עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר כל אלה בנים להימן (דברי הימים א כה, ה), אמר, אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אוברים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה. (תנחומא ה):
15. משה אומר לבני לוי "הבדיל ה' אתכם מעדת בני ישראל להקריב אתכם אליו... ולעמוד לפני העדה" מה הפירוש "לעמוד לפני העדה"? (רש"י טז,ט) לשיר על הדוכן
16. כתוב בפס' "וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים" מה לומדים מכאן? (רש"י טז,יב) שאין מחזיקין במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום (סנהדרין קי):
17. מה הפירוש בדברי דתן ואבירים "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה"? (רש"י טז,יד) אפילו אתה שולח לנקר את עינינו אם לא נעלה (ה) אליך, לא נעלה
18. כתוב על דתן ואבירים "ויאמרו לא נעלה", דברי דתן ואבירים התקיימו בהם, איך? (רש"י טז,יב) פיהם הכשילם שאין להם אלא ירידה
19. מה הפירוש כאן "ויחר למשה מאוד"? (רש"י טז,טו) נצטער עד למאד

מובא בגמרא : "אמר רב: און בן פלת - אשתו הצילתו".

אמרה לו אשתו של און בן פלת - והרי אינך הנשיא כעת וגם אם קרח יהיה המנהיג אתה תישאר מאחור ולכן אין סיבה להיכנס למחלוקת. און ראה שאשתו צודקת אך לא ידע מה לעשות עם חבריו שהבטיח להם שיצטרף. השיבה לו אשתו בחכמה שהיא תטפל בבעיה. ומה עשתה? השקתה את בעלה יין עד שנרדם ועמדה בפתח האוהל ומסרקה שערותיה כך שלא יוכלו הגברים להיכנס לקרוא לו כשרואים אישה בלי כיסוי ראש.

ואכן, כשהגיעו קרח ועדתו לקרוא לאון שנרדם וראו את אשתו הלכו משם וכך ניצל און. על כך נאמר בספר משלי שכתב שלמה המלך "חכמת נשים בנתה ביתה".

עונשם של קורח ועדתו

1. כתוב בתורה "ויקהל עליהם קרח את כל העדה", איך גרם קרח לעדה כולה "להקהל" עליהם? (רש"י טז,יט) בדברי ליצנות, כל הלילה הוא (כ) הלך אצל השבטים ופתה אותם, כסבורין אתם שעלי לבדי אני מקפיד, איני מקפיד אלא בשביל כלכם, אלו באין ונוטלין כל הגדולות, לו המלכות ולאחיו הכהונה, עד שנתפתו כלם (תנחומא סם):
 2. ה' אומר למשה "דבר אל העדה לאמר העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירים" מה הפירוש "העלו"? (רש"י טז,כד) כתרגמו אסתלקו, (ס) מסביבות משכן קרח
 3. מה כוונת משה ואהרן באמרם "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף" ומה נענה להם ה'?(רש"י טז,כב) האיש אחד. הוא החוטא, (ג) ואתה על כל העדה תקצוף. אמר הקב"ה יפה אמרת, אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא:
 4. הקב"ה מצווה את משה לדבר אל עדה שיתרחקו מסביב לקרח, דתן ואבירים. משה רבינו רוצה לפתוח להם פתח לתשובה והולך עם כל זקני ישראל אליהם. דתן ואבירים יצאו עם בני משפחותיהם ועמדו ניצבים בחוצפה מחוץ לאוהל. מה התנאים שאומר משה רבינו? כיתבו במילים שלכם. (טז,כטל)
- אם _____ אז תדעו שהקב"ה לא שלח אותי
- ואם _____ אז תדעו שהקב"ה שלח אותי
5. כתוב בפס' "ויקם משה וילך אל דתן ואבירים" למה משה עושה זאת? (רש"י טז,כה) כסבור שישארו פנים, ולא עשו (במ"ד יח, יב):
 6. כתוב בפס' "ודתן ואבירים יצאו נצבים פתח אוהליהם ונשיהם ובניהם וטפם", מה הפירוש "יצאו נצבים"? (רש"י טז,כו) בקומה זקופה (ע) לחרף ולגדף (תנחומא ח). כמו ויתייצב ארבעים יום (שמואל א יז, טז), (פ) דגלית:
 7. כתוב בפס' "ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי" מה הכוונה במילים "את כל המעשים האלה" באיזה מעשים מדובר? (רש"י טז,כח) שעשיתי על פי הדבור, (צ) לתת לאהרן כהונה גדולה, ובניו סגני כהונה, ואליצפן נשיא הקהתי
 8. מה הפירוש "ואם בריאה יברא ה'" וכו'? (רש"י טז,ל) ואם בריאה. חדשה: יברא ה'. להמית אותם במיתה שלא מת בה אדם עד הנה, (ק) ומה היא הבריאה, ופצתה האדמה את פיה ותבלעם, אז, וידעתם כי נאצו הם את ה' ואני מפי הגבורה אמרתי, ורבותינו פירשו (סנהדרין קי) אם בריאה, פה לארץ מששת ימי בראשית, (ר) מוטב, ואם לאו יברא ה' (ר"ל יברא ה' הפה לכאן):

אמר משה, הואיל ולא רצו לבא, אני אלך אצלם, אולי יתביישו ויחזרו בהם, שנאמר: ויקם משה וילך אל דתן ואבירים. כשראו אותו, התחילו לחרף ולגדף, שנאמר: ודתן ואבירים יצאו נצבים. וכי יושבין או כורעין או נופלין יוצאין בני אדם. אלא מלמד שיצאו כשהן מחרפין ומגדפין, ... אמר רבי ברכיה, כמה קשה המחלוקת, שביט דין של מעלה אין קונסין אלא מבין עשרים שנה ומעלה, ובית דין של מטה מבין שלש עשרה. ובמחלוקתו של קרח, תינוקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתית, דכתיבי: ונשיהם ובניהם וטפם, וירדו הם וכל אשר להם.

9. מה קורה לאחר שמשה רבינו מסיים את דבריו? (טז,לא-לד) האדמה פצתה את פיה ובלעה את קרח, דתן ואבירים וכל אשר להם.
10. מהם "סופי התיבות" במילים "האדם אשר לקרח" ומה למדים מכך? (בעל הטורים טז,לב) ס"ת חרם מלמד שעשאן חרם על שנתחברו לקרח
11. מה עושים בני ישראל שעמדו מסביב? (טז,לד) בורחים מפחד שלא יבלעו גם הם

12. מהו עונשם של מאתיים וחמישים האנשים שחיפשו מעמד? (טז, לה) אש יצאה מהמשכן ושרפה אותם
13. מה מצווה הקב"ה לעשות עם מחתות המאתיים וחמישים מקטירי הקטורת? (יז, ג) לרקע אותם ציפוי למזבח
14. כתוב בפס' "ועשו אתם רקעי פחים צפוי למזבח" לאיזה מזבח הכוונה כאן? (רש"י יז, ג) למזבח הנחשת
15. מה הזיכרון מריקוע המחתות למזבח (שני דברים)? (יז, ה) שלא יקרב זר (שאינו כהן) להקטיר קטורת ולא תהיה כמחלוקת קרח ועדתו
16. נאמר על המחתות שעושים מהם רקעי פחים "ויהיו לאות לבני ישראל" מה הפירוש "ויהיו לאות"? (רש"י יז, ג) לזכרון, שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על הכהונה ונשרפו:

תלונת עם ישראל המגיפה והקטורת

עם ישראל שב בתלונה לאחר מותם של קרח ועדתו על כך שמשה ואהרן גורמים למותם של עם ה'. הקב"ה כועס על חוצפתם כיוון שכל מי שמת עד כה ניסה למרוד בקב"ה ופורצת מגפה בעם.

1. למה כאן נפלו משה על פניהם ולא התפללו? (בעל הטורים יז, ו) ולא התפללו כמו למעלה שלא היתה תפלה שגורה בפיהם וע"כ אמר כי יצא הקצף כדאמר ר"ח בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים אם אין תפילתי שגורה בפי אני יודע שהוא מטורף:
2. מה עושה אהרן עפ"י עצת משה אחיו? (יז, יא-יב) רץ אל תוך הקהל עם עם מחתה, גחלי אש וקטורת ומכפר על העם.
3. משה רבינו אומר לאהרן "קח את המחתה ... ושים קטרת ... וכפר עליהם" למה השתמש דווקא בקטרת? (רש"י יז, יא) רז זה מסר לו מלאך המות כשעלה לרקיע, שהקטורת עוצר המגפה, (ר"ל כשניתן רשות למשחית, אז אין מבחין בין טוב לרע, ועל מה שמוסיף מדיליה יש תיקון בקטרת, אבל מה שגזר הקב"ה בהדיא, אין חכמה ואין תבונה. ובוזה מתורץ מ"ש אח"כ שלא הניח המלאך את אהרן לעצור בקטרת, והלא הוא מסר לו רז זה, אלא שהיה גזרת הקב"ה, כמ"ש אני שלוחו של מקום ודו"ק) כדאיתא במסכת שבת (פ"ט):
4. היכן עומד אהרן הכהן עם הקטורת? (יז, יג) בין המתים ובין החיים
5. נאמר על אהרן "ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" מה הפירוש "ויעמד בין המתים ובין החיים"? (רש"י יז, יג) אחז את המלאך והעמידו (ח) על כרחו, אמר לו המלאך הנח לי לעשות שליחותי, אמר לו, משה צוני לעכב על ירך, אמר לו, אני שלוחו של מקום ואתה שלוחו של משה, אמר לו, אין משה אומר כלום מלבד אלא מפי הגבורה, אם אין אתה מאמין, הרי הקב"ה ומשה אל פתח אהל מועד בוא עמי ושאל, וזהו שנאמר וישב אהרן אל משה. דבר אחר, למה בקטרת, (ט) לפי שהיו ישראל מליזין ומרננים אחר הקטורת לומר, סם המות הוא, על ידו מתו נדב ואביהוא, על ידו נשרפו חמישים ומאתים איש, אמר הקב"ה תראו שעוצר מגפה הוא (מכילתא ויסע פ"ו), והחטא הוא הממית

המטה הפורח

הקב"ה רוצה שעם ישראל יאמין בבחירת אהרן לכהן במשכן. מה יהיה המבחן? (יז, ט"ז) כל שבט ירשום את שמו על מטה ויביא למשה. יחד כולם יכניסו את המטות למשכן. השבט שהמטה שלו יפרח הוא השבט הנבחר. אהרן היה נציג שבט לוי

1. למה הודגש "ויתנו אליו כל נשיאיהם מטה לנשיא אחד...ומטה אהרן בתוך מטותם"? (רש"י יז, כא) הניחו באמצע, (י) שלא יאמרו מפני שהניחו בצד שכניה פרח:
2. מה קורה למחרת עם המטות? (יז, כב) כד) מטה אהרן פרח הוציא פרחים ושקדים
3. כתוב בפס' "והנה פרח מטה אהרן ... ויצא פרח ויצץ יצץ ויגמל שקדים" מה הפירוש "ויצץ יצץ ויגמל שקדים"? (רש"י יז, כג) הוא חנטת הפרי כשהפרח נופל
4. מה הפירוש "ויגמל שקדים", ולמה גמל דווקא שקדים? (רש"י יז, כג) כשהוכר הפרי הוכר שהן שקדים, לשון ויגדל הילד ויגמל (בראשית כא, ח), ולשון זה מצוי בפרי האילן, כמו ובוסר גומל יהיה נצה (ישעיה יח, ה). ולמה שקדים, הוא הפרי הממהר להפריח מכל הפירות, אף המעורר על הכהונה פורענותו ממהרת לבא, כמו שמצינו בעוזה, והצדעת זרחה במצחו (דברי הימים ב, כו, יט), ותרגומו וכפית שגדן, כמין אשכול שקדים, יחד כפותים זה על זה:
5. מה מצווה הקב"ה לעשות עם מטה אהרן? (יז, כה) לשמור אותו באוהל מועד תזכורת לבני ישראל על בחירת אהרן הכהן
6. כתוב בפס' "ויאמר ה' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי" מה הפירוש "למשמרת לאות"? (רש"י יז, כה) לזכרון, שבחרתי באהרן הכהן, (מ) ולא ילוננו עוד על הכהונה

משמרות הקודש

1. מה חששם של בני ישראל באמרם "כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות"? (רש"י יז, כח) אין אנו יכולין להיות זהירין בכך, כולנו (ג) רשאין להכנס לחצר אהל מועד, ואחד שיקריב עצמו יותר מחבריו ויכנס לתוך אהל מועד, ימות:
2. הקב"ה מצווה על משמרת הקודש שתורכב מהכהנים והלוויים. מה תפקידם העיקרי? (יח, ג) לדאוג שאף אחד לא יתקרב אל המשכן ואל כלי הקודש
3. מה הכוונה "וישרתוך" שנאמר על הלוים? (רש"י יח, ב) בשמירת השערים, ולמנות מהם גזברין (ק) ואמרכלין:
4. כתוב בפס' "וגם את אחיך מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך", למי הכוונה "את אחיך" בפס' (רש"י יח, ב) בני גרשון ובני מררי
5. מה עונשו של מי שיגע או יתקרב למקום שאסור לו להיות שם (גם לכהנים בקודש הקודשים גם ללוים במגע בכלי הקודש וכניסה לקודש וגם לישראלים) (יח, ז) מות

שכר הכהנים

התורה עוברת לפרט את שכרם של הכהנים עבור עבודתם במשכן כיוון שאינם יכולים לעבוד בעבודות אחרות ולהתפרנס. הפרשה מפרטת חלק מתוך עשרים וארבע מתנות הכהונה

1. מה הפירוש "כל קרבנם.. לך הוא ולבניך"? (רש"י יח,ט) כגון (ז) זבחי שלמי צבור:
2. כתוב בפס' "ולכל אשמם אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך" למה הכוונה "אשמם אשר ישיבו לי"? (רש"י יח,ט) זה גזל (ח) הגר:
3. מה הפירוש "תרומת מתנם"? (רש"י יח,יא) המורם מן התודה (י) ומהשלמים ואיל נזיר
4. כתוב בפס' "ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים" מהי "ראשיתם"? (רש"י יח,יב) היא תרומה גדולה
5. בפירוש "שפתי חכמים" על רש"י (מופיע בחומשים הרגילים) יש פירוט של עשרים וארבעה מתנות הכהונה. השלימו:

עשר מתנות הנאכלות במשכן/בית המקדש:

- א. החלקים מקורבן חטאת בהמה
- ב. החלקים מקורבן חטאת עוף
- ג. החלקים מקורבן אשם וודאי
- ד. החלקים מקורבן אשם תלוי
- ה. קורבן שלמים של ציבור
- ו. לוג שמן שהמצורע מביא עם הקורבנות שלו.
- ז. קורבן שתי הלחם של חג השבועות.
- ח. לחם הפנים המוחלף כל שבת במשכן/מקדש.
- ט. שיירי קורבן מנחה של אדם מישראל
- י. שיירי קורבן העומר

ארבע מתנות שנאכלות רק בירושלים

- א. בכור בהמה טהורה.
- ב. ביכורים של פירות שבעת המינים.
- ג. החלקים מקורבן תודה ואיל נזיר
- ד. "עורות קדשים" - עורות בהמות קדשי קדשים שנקרבו על המזבח

עשר מתנות הניתנות בגבולין

- א. תרומה גדולה
 - ב. תרומת מעשר
 - ג. חלה
 - ד. ראשית הגז - חלק מצמר גזיזת כבשים.
 - ה. "מתנות" - זרוע לחיים וקיבה של כל בהמת חולין שאיננה קודש.
 - ו. פדיון הבן
 - ז. פדיון פטר חמור - כבש הניתן לכהן תמורת חמור שהוא בכור
 - ח. שדה החרם וכל חרמין - דברים שאדם מחרים ניתנים לכהן
 - ט. שדה אחוזה - שדה שאדם מקדיש ואינו פודה אותו לפני היובל.
 - י. גזל הגר - דבר שאדם גזל ומחזר עתה לאחר שהנגזל מת ואין לו יורשים.
6. מה חייבים הכהנים לשים על בשר הקודשים? (יח,יט) מלח
 7. כתוב בפס' "ברית מלח עולם הוא לפני ה'" למה כרת ברית דווקא ב"מלח"? (רש"י יח,יט) כרת ברית עם אהרן, בדבר הבריאה, ומתקיים, ומבריא את אחרים: ברית מלח. כברית הכרותה למלח, שאינו מסריח לעולם

שכר הלויים

1. כתוב בפס' "זהם ישאו עונם" מה הפירוש "זהם ישאו עונם" מי נושא את העון של מי? (רש"י יח,כג) הלויים ישאו עונם של (ע) ישראל, שעליהם להזהיר הורים מגשת אליהם
2. לאחר פירוט שכרם של הכהנים, התורה מצווה על עבודת בני לוי במקום בני ישראל ועל שכרם של הלויים בעבור עבודת הקודש שעושים.
3. מה שכרם של הלויים מאת בני ישראל? (יח,כד) וגם אדם מישראל יכול לאכול מיתרת הפירות אצל הלוי
4. התורה מחנכת את הלויים לתת תרומת מעשר גם בעצמם. כיצד היא קרויה? (יח,כו) מעשר מן המעשר
5. מה הפירוש בפס' "מלאה"? (רש"י יח,כו) לשון בישול, תבואה שנתמלאת:
6. מהו "יקב"? (רש"י יח,כו) הוא הבור שלפני הגת שהיין יורד לתוכו, וכל לשון יקב חפירת קרקע הוא, וכן יקבי המלך (זכריה יד, י), הוא ים אוקיינוס, חפירה שחפר מלכו של עולם

הלויים לא קיבלו נחלה בארץ ישראל ולכן אין להם יבול ולכן הקב"ה מחשיב את תרומתם כאילו הביאו מן השדה. לאחר הפרשת תרומתם של הלויים, הפירות נחשבים חולין וגם אדם מישראל יכול לאכול מהם